

Dr. Kolláth György

B. A. újságíró-főszerkesztő nagy nyilvánosság előtt, jelentős érdeksérelmet okozva megrágalmazta M. I. parlamenti képviselőt. Ezért őt a bíróság első fokon 10 hónapnyi, fogházban letöltendő szabadságvesztésre ítélte. A hírt a publikum három módon kommentálta. Pár újságíró a sajtószabadságot kezdte féltetni. Tévesen. Néhány jogász megütközött azon, hogy ezúttal nem pénzbüntetést szabtak ki. Tévesen. Voltak, akik példátlanul brutális ítéletet emlegetettek, netán új Táncsicsot láttak feltűnni. Hamis vízió. Jómagam sima, köztörvényes bűnügyet érzékelek. A bíróság korrekt döntést hozott, mégis ő (lesz) tekinthető az elefántok nászánál középre szorult kisegérnek. Nem volna fair ez.

Cím
Tán Táncsics?
Dátum
2004.01.24.

Számomra az eset politikailag méltatlan a szóra. Izgalmas médiajogi összefüggéseket, cseppet sem közkeletű tudnivalókat viszont szívesen osztanék meg az olvasóval.

A Btk. 179. § (2) bekezdés így szól: „A büntetés két évig terjedő szabadságvesztés, ha a rágalmozást a.) aljas indokból vagy célból, b.) nagy nyilvánosság előtt, c.) jelentős érdeksérelmet okozva követik el”. Ergo: egy, pláne kettő minősítő körülmény fennállásakor a pénzbüntetést tessék elfelejteni, marad a szabadságvesztés. A jogi tolvajnyelv Chibo-t emleget (a legtöbb, mi adható), nos, ez esetben még $\frac{1}{2}$ Chibo se jött össze. Az előző kormány Btk-ba iktatta: „Határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó”, ám ezt a jelenlegi kormányzat 2003. tavaszán eltörölte. Micsoda bizarr hörgés lenne akkor, ha most éppen ezt alkalmazták volna! Lapozzuk visszább a Btk-át: „Az egy évet meg nem haladó szabadságvesztés...végrehajtása...felfüggeszhető, ha – különösen az elkövető személyi körülményeire figyelemmel – alaposan feltehető, hogy a büntetés célja annak végrehajtása nélkül is elérhető”. Csak „különös méltánylást esetben” lehet ezzel egy év fölé /két év alá/ menni. Esetünket a bíróság úgy ítélte meg, hogy a büntetési cél megvalósulásához B. A-nak ülnie kell.

A jogászok súlyos felelőssége, hogy nem magyaráztuk el az embereknek, hogyan folyik a bírói mérlegelés. Íme: történt-e bűncselekmény, s ha igen, mi az és ki követte el? Felelős-e jogi értelemben a vádlott ezért, s ha igen: mik a büntetés keretei, tételei, kiszabásának elvei? Ha szabadságvesztést kell kiszabni, milyen és mennyit kell adni? És ha mindez megvan, akkor (!) teszük mérlegre: végrehajtandó vagy felfüggesztett büntetés célravezető-e? A büntető ítélkezés axiómája mondja: a felfüggesztett szabadságvesztés nem önálló büntetési nem, ezért rossz az a gyakorlat, amely a végrehajtás felfüggesztését a büntetés hosszabb tartamával ellensúlyozza. Mégis: az utca embere, számos újságíró, de sok ügyvéd is meg van győződve arról, hogy másfél év fogház felfüggesztve enyhébb penitencia, mint négy hónap letöltendő. A bíróság esetünkben a szakmai szabályok mentén tette a dolgát. Mi itt a brutalitás, a precedens-jelleg? Mikor kezdjük végre a törvényt úgy érte(lmez)ni és betarta(t)ni, ahogyan az le van írva?!

Magyarországon hihetetlenül olcsó (lett) mások becsülete, emberi méltósága. Nem sokat kockázat, aki ártó szándékkal belegázol más tisztességébe, jóhírnevébe, ugyanakkor vérig van sértve, ha őt éri nemes vagy nemtelen támadás. Ria, ria Hisztéria!? Pedig ezek nem piskóta-súlyú ügyek. Nem lesz mindenki tettes, de bárki lehet áldozat. Nem állhatunk ki ország-világ elé bizonygatván: nem vagyunk árulók, nem tapad a kezünkhöz négy ember vére, halála. A legtöbb ilyenkor ügyészséget, új Btk-át követelnek, ahelyett, hogy a polgári és a büntető igazságszolgáltatás előtt védenék meg igazukat. A jogban sem repül a sült galamb.

A sajtótörvény így szól: „A sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közkerkölcöt és nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével”.

Dr. Kolláth György

Aztán: az újságíró /a sajtónál hivatásszerűen tájékoztatási tevékenységet végző személy/ hivatása gyakorlása során „köteles megtagadni az olyan közlés tartalmi kialakításában való közreműködést, amely ellentétben áll e törvény rendelkezéseivel.”

Hamis állítás, hogy a büntetőjog, illetőleg a bíróság abszolút módon megköti az újságíró kezét. A tények tekintetében a jog valóban szigorú, ám a kritika, a bírálat, az értékelés szabad. Egy országgyűlési képviselő – a jog szerint hivatalos személy és un. közszereplő – egy átlagembernél többet köteles elviselni a kritikából. Még a kellemetlen, fájó bírálat is szabad. Röstelkedve ismerem be, hogy egy heves vitában egy honatyát az alkotmányjog tekintetében funkcionális analfabétának minősítettem, és vélem annak ma is. Örömtelenül, ám türelemmel teszem zsebre, ha pl. az internetes hozzászólók lehülyéznek. De mondjuk, ha politikusnak titulálnának, kikérném magamnak.

Az Alkotmánybíróság nevezetes 1994. évi 36-os számú - a mostani perben is citált - határozatából sem következik, hogy mindent le kell nyelni. A közszereplőre rágalmat szóró személy igenis büntethető, ha a becsület csorbítására alkalmas tényről tudta, vagy kellő körütekintés esetén tudnia kellett volna, hogy az valótlán. Elvárható mindenkitől, hogy a véleménynyilvánítás alapjogát felelősen gyakorolja.

Az említett, magánvádas per kulcspontja az volt, amikor – a régi iratok alapján – az un. valóságbizonyítás kudarcot vallott. A törvény felteszi, hogy az emberek becsületesek, rólu(n)k a társadalomban kedvező értékítélet él. Ez a vélelem azonban megdönthető, hiszen léteznek becstelen személyek is, és adott esetben indokolt lehet az erről szóló tények nyilvános kifejezésre juttatása. B.A. és M.I. afférjában nem ült a vasmérvád, tehát más fog ülni. Ennyi.